

**PLAN VAN AANPAK 2013-2018 VOOR
" DE OUDE KERK" TE OOSTERBEEK**

STICHTING VRIENDEN VAN DE OUDE KERK OOSTERBEEK

1 Inhoud

2 Vooraf

3 Wat is de "Stichting Vrienden van de Oude Kerk Oosterbeek"?

4 De partners van de "Stichting Vrienden van de Oude Kerk Oosterbeek".

5 Kunst, cultuur, natuur, water, geologie, historie, Oude Kerk.

6 Missie en ambitie.

7 Het programma.

2 Vooraf

Het plan van aanpak vloeit voort uit twee wensen van het bestuur van de Stichting Vrienden van de Oude Kerk Oosterbeek.

- De eerste is om de ontwikkelingen met betrekking tot deze kerk, voor zover die niet van kerkelijk-religieuze aard zijn in beeld te brengen.
- De tweede is om de aard van de activiteiten voor de komende jaren en de daarbij behorende aanpak te bepalen. Dit zowel ten behoeve van de Stichting zelf als voor haar huidige en mogelijk toekomstige samenwerkingspartners.

Het is een plan van aanpak genoemd en niet businessplan of ondernemingsplan om uit te laten komen dat het niet om een commercieel bedrijf gaat. Daar moet direct aan worden toegevoegd dat er wel degelijk ambities zijn en dat wel overwogen te werk zal worden gegaan zowel in inhoudelijke als financiële zin. Continuïteit en ontwikkeling zijn basiseisen.

Het plan van aanpak is eerder als een doorstart dan als een eerste start aan te merken. In de eerste plaats is dat zo omdat het om een gebouw gaat van rond 1000 jaar waar zich veel in en rond afspeelde en afspeelt. In de tweede plaats hebben velen maar met name sinds 1982 de gidsen van de Oude Kerk met hun informatie aan vele tienduizenden bezoekers uit binnenland en buitenland het kerkje bekendheid gegeven. Dit ook tot groot genoegen van veel horeca- en toeristische bedrijven. Het is ook een doorstart omdat De Culturele Stichting Oude Kerk, opgericht in 1998, elk jaar een reeks concerten organiseert. Deze concerten zijn een vaste waarde geworden en vallen niet meer weg te denken uit Oosterbeek.

Het karakter van de aanpak voor de komende vijf jaren is bewust niet statisch, de aanpak zal dus indien gewenst kunnen worden bijgesteld.

Voor de goede orde moet hier vermeld worden dat de kerkelijke activiteiten (b.v. kerkdiensten, rouwdiensten, trouwdiensten e.d.) van de PKN gemeente Oosterbeek-Wolfheze buiten de scope van dit plan van aanpak blijven.

3 Wat is de "Stichting Vrienden van de Oude Kerk Oosterbeek"?

De stichting is in juni 2011 opgericht en heeft ten doel het bijdragen aan de instandhouding van de historische, sociale, religieuze en culturele waarde van de Oude Kerk en het verrichten van handelingen die met dit doel verband houden of bevorderlijk zijn voor dat doel.

De stichting tracht haar doel te bereiken door:

- het organiseren van rondleidingen,
- het organiseren van passende activiteiten,
- het bevorderen van onderzoek, kennis en publicaties met betrekking tot de Oude Kerk,
- het werven en opleiden van vrijwilligers,
- het werven van fondsen, donateurs en sponsors.

Het bestuur bestaat uit minimaal 5 en maximaal 9 personen. Momenteel zijn er 5 bestuursleden waarvan er 4 zijn voorgedragen door de hierna te noemen formele partners. Niet onvermeld mag blijven dat de doelen van de stichting volledig sporen met de "Cultuurvisie 2005-2015" van de Gemeente Renkum.

De stichting heeft fiscaal de status van Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI) en is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel.

4 De partners van de "Stichting Vrienden van de Oude Kerk Oosterbeek".

De stichting kent 2 soorten partners, de formele partners en de partners die op basis van "common interest" worden gekozen.

De formele partners zijn:

- de Culturele Stichting Oude Kerk,
- de gidsen (momenteel 15 personen)
- de Protestantse Gemeente te Oosterbeek-Wolfheze (als eigenaar van de Oude Kerk),
- donateurs en sponsors.

Er zijn inmiddels ook enkele partners met wie op basis van wederzijds interesse meer of minder intensief wordt samen gewerkt. Momenteel zijn daarbij te noemen enkele horecabedrijven, het Airborne-museum, een aantal basisscholen in de regio Renkum, een audiovisueel bedrijf, en een vormgevingsbedrijf.

5 Kunst, cultuur, natuur, water, geologie, historie, Oude Kerk

Over de unieke combinatie in Oosterbeek van kunst, cultuur, natuur, water en geologie is veel bekend. Over de combinatie van deze items voor de Oude Kerk is dit in redelijke mate het geval, maar ook ligt er nog veel opgeslagen in archieven en hoofden van mensen en is het dus niet breed gedragen.

De Oude Kerk ligt, als een levende parel van duizend jaar, op een plek aan de Veluwezoom waar de 5 items, plus, van oudsher ook mensen en spiritualiteit samen komen. Zonder daar nu dieper op in te gaan, volstaan we met de vaststelling dat dit geen toeval is.

Waarom een parel? Het antwoord is, de onverwoestbare unieke schoonheid.

Waarom een levende parel? Het antwoord is, vanwege de plaats die ze ten minste duizend jaar, om diverse redenen, in de Oosterbeekse-, Renkumse-, Gelderse- en Nederlandse samenleving innam, inneemt en naar verwachting zal blijven innemen.

Waarom deze verwachting? Daarvoor zijn 2 redenen.

De eerste is dat er geen enkel steekhoudend argument is waarom duizend jaar leven nu plotseling beëindigd zou worden. De tweede reden is dat de Oude Kerk, ook vandaag de dag, zoveel vitaliteit vertoont dat het zeer ongeloofwaardig overkomt een beëindiging van die vitaliteit te verwachten.

Kunnen we nu met de armen over elkaar gaan zitten?

Het antwoord is, driemaal nee.

Het eerste nee geldt voor het feit dat een gebouw dat waarde heeft voor en in een samenleving met die samenleving mee evolueert. De Oude Kerk heeft zo'n waarde en is ook altijd mee geëvolueerd. Stoppen zou, vriendelijk gezegd, raar zijn en leiden tot een dood(s) monument. Monumenten die dat karakter krijgen staan vaak aan de vooravond van sloop.

Het tweede nee geldt voor het feit dat De Oude Kerk na de eerste stenen bouw, circa 1000 jaar geleden, vijf grotere verbouwingen achter de rug heeft.

Deze verbouwingen zijn steeds uitgevoerd met sterk uiteen lopende motivaties die, telkens ten tijde van die verbouwingen, voldoende valide werden gevonden. Dus werden die verbouwingen uitgevoerd.

Het derde nee geldt voor het feit dat in een periodes waarin de behoefte aan bouwactiviteit wordt ervaren er juist een wens c.q. noodzaak wordt gevoeld door de daarvoor (mede)verantwoordelijken om de volgende levensfase nieuwe vorm en inhoud te geven. Zo ook in 2012.

6 Sterkte-zwakte analyse

Alvorens plannen te ontwikkelen, te programmeren en te operationaliseren is het goed jezelf als organisatie kritisch op sterke en zwakte punten te bezien.

Dat heeft voor de stichting het volgende opgeleverd.

Positieve interne factoren:

- Gemotiveerde kernpartners die al vele jaren hun inbreng leveren, dat ook willen blijven doen met daar waar wenselijk aanpassingen aan een veranderende maatschappelijke omgeving,
- Voor de dagelijkse activiteiten zijn de stichting en de kernpartners in principe niet afhankelijk van externe (overheid)subsidies.
- De motivatie van de vrijwilligers is groot.

Positieve externe factoren:

- De maatschappelijke en culturele belangstelling voor de Oude Kerk bij inwoners, (toeristische) organisaties, en bedrijven is bovengemiddeld groot,
- De fysieke omgeving van de Oude Kerk is en blijft aantrekkelijk,
- Het beeld van de Oude Kerk is een veelgebruikt logo,
- De bekendheid van de oude Kerk en haar oorlogsverleden is groot,
- De bereidheid tot het leveren van deskundig vrijwilligerswerk lijkt permanent aanwezig.

Negatieve interne factoren:

- De financiële positie van de stichting en de kernpartners is niet zodanig dat ze zich grote incidentele investeringen in de Oude Kerk kunnen permitteren; de extra vaste van de voorgenomen verbouwing c.s. bedragen circa € 45.000 per jaar.
- De inkomsten van de Stichting en de externe verhuur van de kerk zijn onvoldoende om de variabele kosten van de exploitatie te dekken. De huidige tekorten komen ten laste van de Protestantse Gemeente te Oosterbeek-Wolfheze.
- De toegankelijkheid voor minder validen en de facilitaire voorzieningen zijn voor nu en de toekomst benedenmaats. De huidige voorzieningen vormen een ernstige rem voor wenselijke ontwikkelingen.

Negatieve externe factoren:

- Het verbeteren van de toegankelijkheid en de verbetering van facilitaire voorzieningen mogen vanwege de status van Rijksmonument goeddeels niet in het huidige kerkgebouw plaats vinden. Financiële compensatie voor de extra kosten van de inmiddels goedgekeurde externe ondergrondse bouw wordt niet verleend.
- De bereidheid van de Provincie Gelderland om substantieel in de bouwkosten bij te dragen is na het vervallen van het oorspronkelijke bouwplan ook vervallen,
- De bereidheid tot een financiële bijdrage van bedrijven, organisaties, instanties en inwoners is ondanks gevoerde gesprekken en acties tot dusverre van relatief beperkte omvang.

7 Missie en ambitie

De missie van de stichting is de realisatie van de in haar statuten omschreven 5 doelstellingen alsmede het helpen realiseren van de doelstellingen van de Culturele Stichting Oude Kerk.

De ambitie van de stichting is de realisatie van deze doelstellingen, voor zover dat nog niet is gebeurd, in een verantwoord tempo zo volledig mogelijk te laten plaats vinden.

8 Het programma

Het programma zoals hierna weergegeven geldt voor de periode 2013-2018. Het is gebaseerd op de bestaande kennis en ervaring en aangevuld en aangepast met naar verwachting uitvoerbare wensen. Enkele wensen zijn wel geprogrammeerd maar de uitvoerbaarheid is afhankelijk van het beschikbaar komen van bouwkundige faciliteiten, financiële middelen en specifieke vrijwilligers. Elk jaar zal worden bezien of en zo ja welke bijstellingen nodig zijn.

De rondleidingen

Momenteel is de Oude Kerk van 1 mei tot 1 oktober drie middagen per week open voor bezoekers. In de Airborne-maand september is er elke middag openstelling. Op afspraak met de gidsen kunnen bezoeken en rondleidingen, tegen vergoeding, plaats vinden voor groepen buiten de openingstijden. Tijdens de reguliere openingstijden wordt geen entree geheven, een vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld.

Wanneer de facilitaire situatie van de kerk wordt verbeterd kunnen voor bezoekers en kleine gezelschappen audiovisuele presentaties worden verzorgd. Momenteel worden jaarlijks circa 3500 mensen ontvangen. Dit aantal zou bij betere facilitaire - en informatievoorzieningen, waarbij tevens een kleine vergoeding kan worden gevraagd, kunnen toenemen met circa 1500 personen.

In 2012 is begonnen met een nieuw type rondleiding. Dit betreft de leerlingen van groep 7 en 8 van basisscholen uit de regio Renkum. In het kader van "ken je omgeving en haar geschiedenis" worden deze leerlingen geïnformeerd over de geschiedenis van de Oude Kerk en de oorlogsgebeurtenissen in 1944. Met de extra voorzieningen kan de inhoud van het lesprogramma worden versterkt.

De verwachting is dat het aantal bezoekers de komende jaren nog iets zal toenemen als gevolg van het hiervoor genoemde maar ook doordat verwacht wordt dat het zogenaamde Airborne-toerisme

nog in omvang zal groeien. De Oude Kerk en het toenmalige naastgelegen (nood)hospitaal vormden in september 1944 het laatste geallieerde steunpunt voor de evacuatie over de Rijn 4

Het is een plaats voor "pilgrimage and remembrance" die nog versterkt wordt door de recente opname in de Liberation Route. De uitbreiding van de educatie- en toeristische mogelijkheden zal in overleg met o.a. het Airbornemuseum plaats vinden. Naar schatting zullen de inkomsten daardoor van bruto circa € 4000 naar bruto circa €6000-7000 kunnen toenemen.

Activiteiten van de Culturele Stichting Oude Kerk.

Sinds 2000 organiseert deze stichting in de Oude Kerk minimaal 6 concerten in het winterseizoen. In goede samenwerking met andere muzikale stichtingen uit de weide omgeving zijn in de afgelopen jaren regelmatig extra concerten georganiseerd. De kerk beschikt namelijk over een bijzonder goede akoestiek voor kamermuziek. Deze concerten van hoge professionele kwaliteit in een sfeervolle omgeving trekken de laatste jaren circa 90 bezoekers per concert. De Culturele Stichting beschikt over een eigen vleugel die ook verhuurd wordt aan andere gebruikers van de kerk (rouw- en trouwdiensten en concerten door derden). De jaarlijkse uitgaven van ongeveer €7500 worden gedekt uit kaartverkoop en giften. Het bestuur beschikt over een beperkte financiële buffer maar streeft er naar de inkomsten zoveel mogelijk aan te wenden voor de gages van de musici.

Wanneer de Oude Kerk over meer faciliteiten beschikt kan de Culturele Stichting haar activiteiten uitbreiden. Zo zijn er regelmatig aanvragen van amateurmusici uit Oosterbeek en omgeving om een concert te geven. Het culturele aanbod in de gemeente Renkum kan hierdoor worden vergroot. Naar verwachting zullen ook in de toekomst de inkomsten de variabele kosten dekken.

Het organiseren van andere passende activiteiten

Met passende activiteiten wordt bedoeld activiteiten die het kerkelijke karakter van het gebouw geen geweld aandoen. Hierbij kan gedacht worden aan lezingen of bezinningsbijeenkomsten e.d. Deze activiteit waar b.v. met Airborne jeugdconferenties is gestart, staat nog grotendeels in de kinderschoenen. In afwachting van de realisatie van facilitaire voorzieningen worden initiatieven momenteel niet sterk gestimuleerd. Een kwalitatief verantwoord inspelen op de vraag is momenteel maar zeer beperkt mogelijk. Na realisatie van de facilitaire voorzieningen kunnen meer passende activiteiten uit de (Renkumse) samenleving worden gehonoreerd. Via een bijdrage van deelnemers zullen dergelijke activiteiten de variabele kosten tenminste dekken.

Het bevorderen van kennis, onderzoek en publicaties omtrent de Oude Kerk

Op dit terrein is de voorbije tientallen jaren erg veel werk verzet door veel liefhebbers en professionals. Toch ligt nog veel verborgen in archieven, bibliotheken, ICT bronnen en hoofden van mensen. Het meer en verder boven water halen van informatie, het toegankelijk maken en er "bridges to the future" mee maken is en blijft belangrijk. De website van de Oude Kerk is voor de verspreiding en vergaring van info inmiddels onmisbaar gebleken.

Het werven en opleiden van vrijwilligers

Het werven en opleiden van vrijwilligers is een van de belangrijkste permanente activiteiten voor de continuïteit van het werk in en om de Oude Kerk. Naast spontane aanmeldingen verloopt het werven van vrijwilligers geruisloos via mond tot mond reclame. In toenemende mate gaat het hierbij ook om buitenkerkelijke geïnteresseerden. De betrokkenheid en de kennis van relatief veel inwoners van Oosterbeek en de gemeente Renkum zijn hier natuurlijk debet aan.

Het werven van fondsen, donateurs en sponsors

De stichting bestaat nu ruim een jaar. We zijn begonnen met veel enthousiasme en een startlening. Middels de pers, flyers, enkele presentaties, veel informele gesprekken en een gerichte brievenactie voor 600 belangstellenden wordt geprobeerd fondsen, donateurs en sponsors te werven. Tot nog toe heeft dat geen sponsors, maar wel enkele tientallen, meest eenmalige donaties, opgeleverd. Al met al bedragen de donaties circa € 10.000

Het tot dusverre niet doorgaan van enig bouwplan heeft, zo is gebleken, voor enige scepsis gezorgd. De stichting wil graag in een positie komen waarin ze ook een bijdrage kan leveren aan de materiële in stand houding van de Oude Kerk, zover is het nu nog niet.

Niettemin, de startlening is afgelost en nieuwe wervingspogingen worden ontwikkeld.

=====